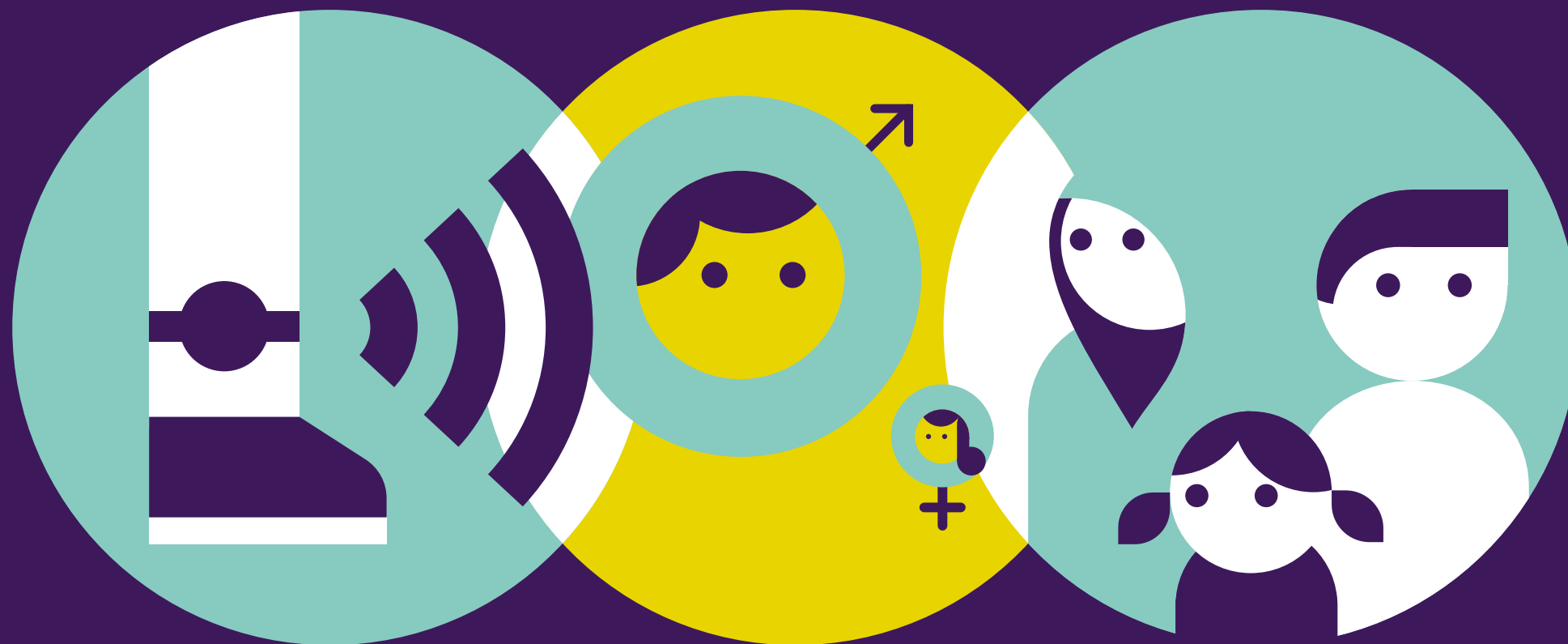

RSJ

Raad voor
Strafrechtstoepassing
en Jeugdbescherming

Meerjarenprogramma

2025 – 2028

Introductie

De Afdeling advisering van de Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming (hierna: de RSJ) adviseert de bewindspersonen van het ministerie van Justitie en Veiligheid en het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport desgevraagd of op eigen initiatief over de toepassing en uitvoering van beleid en wet- en regelgeving met betrekking tot de strafrechtstoepassing en het jeugddomein. Volgens de missie van de RSJ is de humane en rechtvaardige bejegening van justitiabelen en jeugdigen het uitgangspunt voor deze advisering. Hierbij staat de bescherming van hun rechtspositie centraal, waarbij ook rekening wordt gehouden met de veiligheid van de samenleving en eventuele slachtoffers en nabestaanden. Het nationale recht en het internationale mensen- en kinderrechtenkader zijn leidend bij de advisering, samen met de universele waarden en ethische principes die daaraan ten grondslag liggen.

Op 28 november 2024 is het [adviesprogramma 2025](#) openbaar gemaakt, waarin de onderwerpen zijn opgenomen waarover de RSJ in 2025 op verzoek zal adviseren. De onderwerpen waarover de RSJ op eigen initiatief zal adviseren zijn neergelegd in het meerjarenprogramma 2025-2028 dat nu voor u ligt. De RSJ stelt hierin drie themalijnen centraal die aansluiten bij de hierboven beschreven uitgangspunten.

Onder elke themalijn is een adviesonderwerp geplaatst. Tijdens een jaarlijkse actualisatie wordt bepaald of er nieuwe adviesonderwerpen aan de themalijnen worden toegevoegd. Daarbij wordt rekening gehouden met de doorwerking van eerdere adviezen, de maatschappelijke relevantie en timing van onderwerpen, de balans tussen adviezen op verzoek en op eigen initiatief, en de beschikbare capaciteit. Daarnaast kan de actualiteit aanleiding geven tot het tussentijds toevoegen van adviesonderwerpen. Vanzelfsprekend houdt de RSJ ruimte voor adviesonderwerpen die niet passen binnen een van de drie themalijnen, zoals bijvoorbeeld het geval is bij het onderwerp 'Kiesrecht van justitiabelen'.

Het meerjarenprogramma 2025-2028 is tot stand gekomen op basis van inbreng van buiten en binnen de RSJ, waarbij de eigen missie het uitgangspunt is geweest. Wat de inbreng van buitenaf betreft: de RSJ is alert geweest op ontwikkelingen die aanleiding konden geven tot advisering op eigen initiatief. De belangrijke inspiratiebronnen daarbij waren werkbezoeken aan (jeugd)instellingen, (periodieke) overleggen met het ministerie van Justitie en Veiligheid, het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, decentrale overheden, adviesraden, toezichthouders en de uitvoeringspraktijk. Daarnaast speelden signalen uit het beklag- (commissies van toezicht) en beroepsrecht (beroepscommissie van de RSJ) een rol. Ook heeft de RSJ suggesties voor het meerjarenprogramma opgehaald via een digitale uitvraag aan een breed publiek.

Op de [website van de RSJ](#) is steeds een actueel overzicht te vinden van alle lopende adviestrajecten. De RSJ brengt in november 2025 het eerstvolgende adviesprogramma uit, waarin de onderwerpen op verzoek zijn opgenomen. De RSJ kondigt op dat moment ook aan of en zo ja, welke onderwerpen aan het meerjarenprogramma worden toegevoegd.

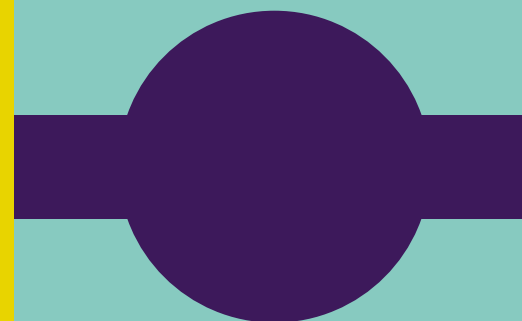
1 Zinnvolle strafrechtstoepassing

Ook in een tijd van grote druk op het systeem, is het van belang om sancties op een zinnolle en effectieve wijze uit te voeren. Sancties die mede gericht zijn op resocialisatie en herstel zijn niet alleen in het belang van justitiabelen, maar leiden op de lange termijn ook tot een veiliger samenleving. Binnen deze themalijn bekijkt de RSJ waar kansen en mogelijkheden liggen voor een zinnolle strafrechtstoepassing, waarbij onder andere wordt nagedacht over betekenisvolle alternatieven.

Elektronische detentie voor volwassenen

Elektronische Monitoring van justitiabelen staat momenteel hoog in de maatschappelijke belangstelling. Naast de al langer bestaande inzet van elektronisch toezicht als controlemiddel op de naleving van bijzondere voorwaarden, wordt dit instrument sinds een aantal maanden ook ingezet als noodmaatregel om het zogeheten capaciteitsverlof van gedetineerden aan het einde van hun gevangenisstraf te realiseren. Enkele jaren geleden heeft de RSJ in het advies 'Korte detenties nader bekeken' gewezen op de mogelijkheid van elektronische detentie ter vervanging van de korte vrijheidsstraf. In oktober 2024 hebben drie leden van de Tweede Kamer een burgerinitiatiefwetsvoorstel onder zich genomen, waarin wordt gepleit voor de invoering van elektronische detentie als zelfstandige hoofdstraf.

De RSJ gaat in een advies na op welke manier elektronische detentie bij volwassen justitiabelen kan worden toegepast. Onder andere wordt aandacht besteed aan de fase waarin elektronische detentie wordt toegepast (voorlopige hechtenis, tenuitvoerlegging), de doelgroepen die hiervoor in aanmerking komen en de vraag hoe elektronische detentie het beste kan worden gecombineerd met begeleiding, dagbesteding en zorg. Dit met het oog op een optimale re-integratie en rekening houdend met de belangen van slachtoffers en de veiligheid van de maatschappij.

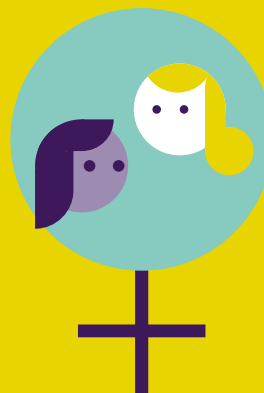

2 De justitiabele in beeld

Alle justitiabelen moeten goed in beeld zijn, waarbij er oog is voor een humane en rechtvaardige bejegening en de bescherming van hun rechtspositie. Dit geldt in het bijzonder voor kwetsbare justitiabelen en justitiabelen die vanwege een zwaar beveiligingsregime ernstig in hun vrijheid worden beperkt. Door de huidige capaciteitsproblematiek lijken de mogelijkheden om maatwerk te leveren onder druk te staan. De RSJ acht het van belang dat meer aandacht wordt besteed aan de individuele behoeften en kwetsbaarheden van justitiabelen, waarbij bepaalde groepen bijzondere aandacht verdienen. Het uitgangspunt binnen deze themalijn is een persoonsgerichte benadering, waarbij de juiste justitiabele op de juiste plek wordt geplaatst.

De positie van vrouwen binnen de strafrechtstoepassing

Vrouwen vormen een bijzondere categorie binnen justitiële inrichtingen. Zij vormen een minderheid, waardoor het justitiële systeem minder op hen is ingericht. Bij de beleidsvorming zijn mannen het uitgangspunt, bijvoorbeeld als het gaat om het aanbod van het dagprogramma, de beveiliging en praktische zaken. De positie van (jonge) vrouwen is vaak onderbelicht in publicaties en onderzoeken met betrekking tot de justitieketen. Vanuit de Dienst Justitiële Inrichtingen zijn recent verschillende trajecten gestart met betrekking tot de positie van vrouwen. De RSJ besteedt in een advies, in aanvulling op deze trajecten, aandacht aan de specifieke behoeften van vrouwen en meisjes en de beschikbaarheid van voorzieningen voor hen in het gevangeniswezen, de forensische zorg en de Justitiële Jeugdinstellingen.

3 Focus op jeugd

De rechten en belangen van jeugdigen vormen een belangrijk uitgangspunt in het familie- en jeugdrecht. Complexe problematiek, tekorten aan passende zorg en schurende wettelijke kaders zorgen ervoor dat jeugdigen die te maken hebben met het familierecht, jeugdhulp, jeugdbescherming en het jeugdstrafrecht, steeds vaker in de knel komen te zitten. Het blijft daarom belangrijk om te focussen op jeugdigen. Binnen deze themalijn besteedt de RSJ onder meer aandacht aan de toegang tot en continuïteit van zorg en rechtsbescherming voor jeugdigen.

De rechten en belangen van kinderen zonder Nederlandse nationaliteit

Kinderen die in Nederland wonen maar niet de Nederlandse nationaliteit hebben, groeien op in zeer verschillende omstandigheden. Er is onvoldoende zicht op hoe hun rechten en belangen gewaarborgd worden. De RSJ gaat in een advies na hoe het staat met de veiligheid, het welzijn en de ontwikkeling van deze kinderen. Hebben zij toegang tot jeugdhulpverlening en bescherming wanneer hun ontwikkeling wordt bedreigd en is deze passend? En wat zijn de consequenties als zij in aanraking komen met het jeugdstrafrecht?

> Extra onderwerp

De RSJ houdt ruimte voor adviesonderwerpen die niet passen binnen een van de drie themalijnen. Deze worden hieronder weergegeven.

Kiesrecht van justitiabelen

Ingesloten justitiabelen hebben kiesrecht. In de Kieswet is bepaald dat justitiabelen kunnen stemmen bij volmacht, waarmee formeel invulling is gegeven aan hun kiesrecht. In de praktijk blijkt echter dat stemmen per volmacht vanuit een justitiële inrichting op zoveel administratieve en procesmatige problemen stuit, dat het stemmen voor justitiabelen moeilijk en soms onmogelijk is. De RSJ besteedt hieraan aandacht in een advies.

Dit is een uitgave van de Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming

Contactgegevens RSJ

Korte Voorhout 8

Postbus 30137

2500 GC Den Haag

T +31 (0)70 361 9300

info@rsj.nl

www.rsj.nl

 [linkedin.com/company/rsj-raadvoorstrafrechtstoepassingenjeugdbescherming](https://www.linkedin.com/company/rsj-raadvoorstrafrechtstoepassingenjeugdbescherming)

 @DE_RSJ

© Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming

Den Haag, 2025